

Archeologienota

Huizingen (Beersel) – G. Demeurslaan

Jordi Bruggeman en Vincent Smet

Temse
2017

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bvba

All-Archeo bvba
Laagstraat 12
9140 TEMSE

Wettelijk depot nummer
D/2017/12.807/11

© All-Archeo bvba

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en /of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Verslag resultaten bureauonderzoek	5
2.1	Administratieve gegevens	5
2.2	Archeologische voorkennis	6
2.3	Onderzoeksopdracht	6
2.3.1	Vraagstelling en randvoorwaarden	6
2.3.2	Beschrijving geplande werken.....	7
2.3.3	Werkwijze	12
2.4	Assessmentrapport	12
2.4.1	Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied.....	12
2.4.2	Historische beschrijving van het onderzochte gebied	18
2.4.3	Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader	22
2.4.4	Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese.....	23
2.4.5	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	24
2.4.6	Samenvatting gericht op een gespecialiseerd publiek.....	24
2.4.7	Samenvatting gericht op een niet gespecialiseerd publiek.....	24
3	Bibliografie	26
3.1	Websites	26
4	Bijlagen	27
4.1	Archeologische periodes	27
4.2	Plannenlijst	27
4.3	Fotolijst.....	27

1 Inleiding

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een verkavelingsvergunning waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen helemaal buiten de archeologische zones liggen, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones,¹ zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Het onderzoeksgebied valt niet binnen een beschermde archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.²

Alle coördinaten die weergegeven worden, zijn uitgedrukt in Lambert 72, tenzij anders vermeld.

De uitvoering van vooronderzoek zonder ingreep in de bodem gaat steeds de uitvoering van vooronderzoek met ingreep in de bodem vooraf. Het doel van een archeologisch vooronderzoek wordt immers met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bereikt.

¹ <https://geo.onroenderfgoed.be>

² <https://geo.onroenderfgoed.be>

2 Verslag resultaten bureauonderzoek

Het doel van de archeologische bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode: 2016L71

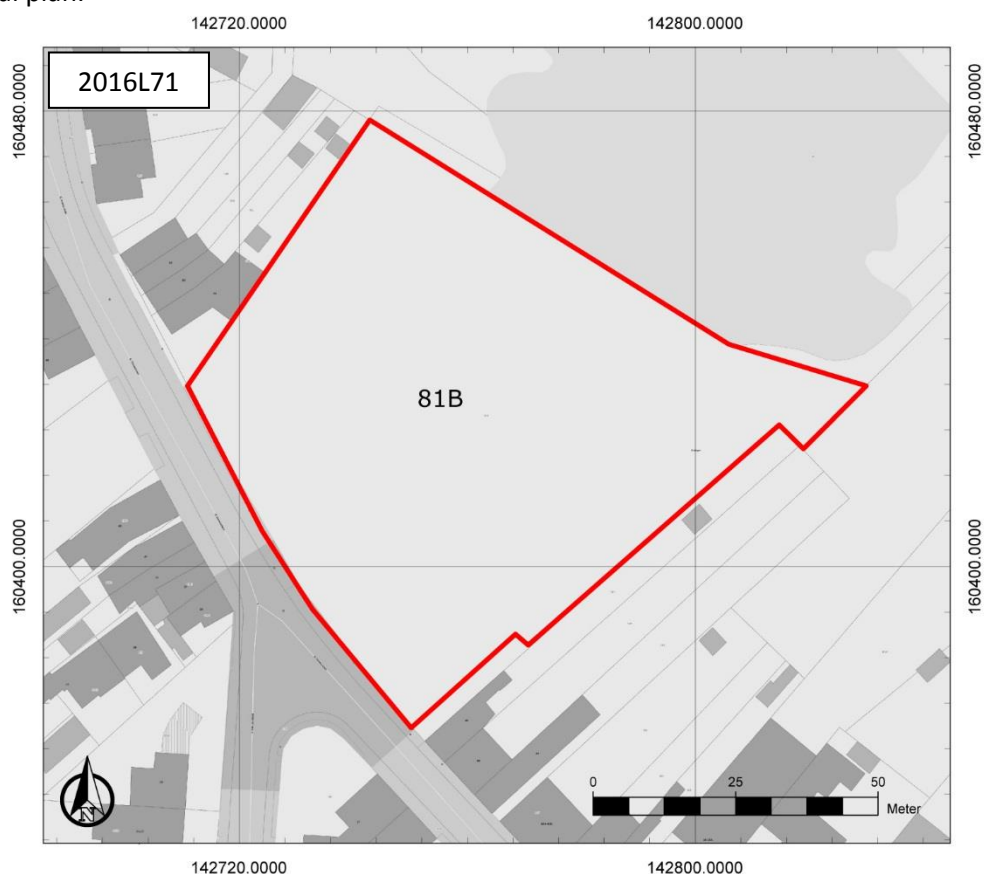
Erkend archeoloog: All-Archeo bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Locatie (provincie, gemeente, deelgemeente, adres, toponiem): Vlaams-Brabant, Beersel, Huizingen, Gustave Demeurslaan, Neerdorp

Bounding box x/y Lambert 72 coördinaten:

- 142711, 160432
- 142750, 160372
- 142830, 160432
- 142743, 160478

Kadastraal plan:

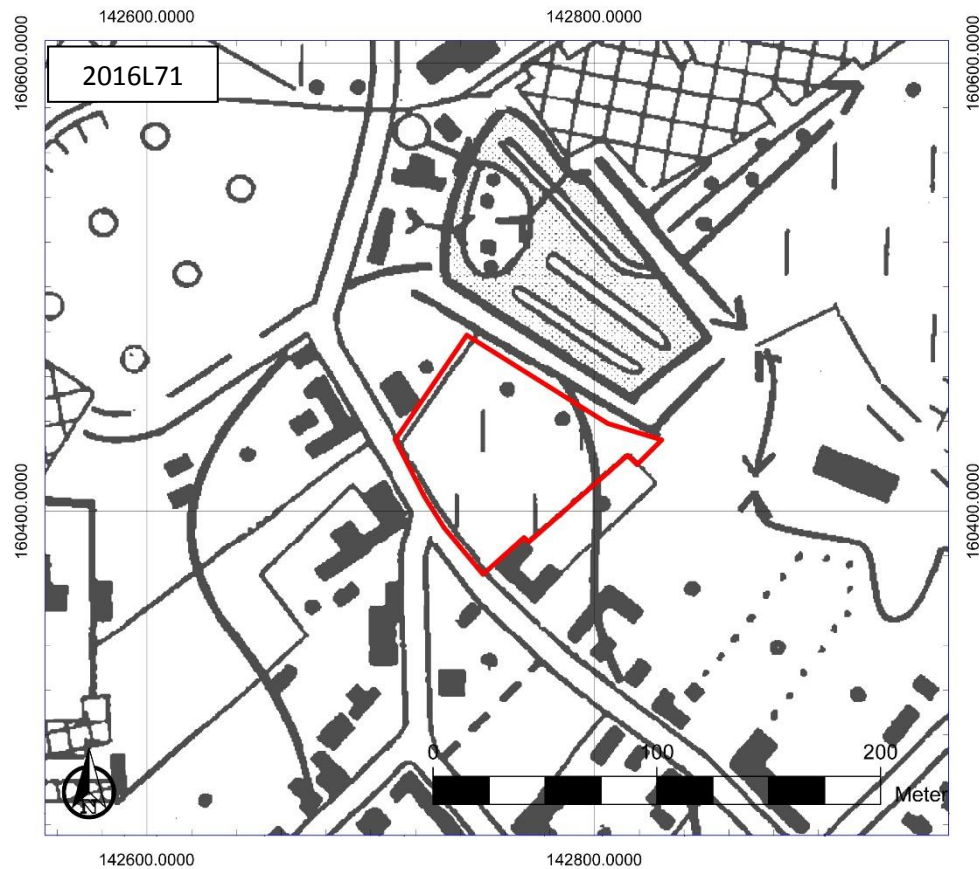

Figuur 1: Kadasterplan met aanduiding van het onderzoeksgebied in rood (www.geopunt.be)

Kadastrale percelen: Huizingen, Afdeling 4, sectie A, nummer 81B (partim)

Oppervlakte onderzoeksgebied: ca. 6148 m²

Topografische kaart:

Figuur 2: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Begin- en einddatum uitvoering onderzoek: 9/12/2016 – 23/01/2017

Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed: bureauonderzoek, Romeinse tijd, mottekasteel, middeleeuwen, nieuwe tijd, nieuwste tijd, akkerland

Verstoorde zones: niet van toepassing.

2.2 Archeologische voorkennis

Niet van toepassing.

2.3 Onderzoeksopdracht

2.3.1 Vraagstelling en randvoorwaarden

Naar aanleiding van de geplande werken ter hoogte van het onderzoeksterrein werd een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij staat de vraag centraal wat de impact zal zijn van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief. Op basis daarvan wordt een afweging gemaakt of verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem nodig is.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?

- Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?

Randvoorwaarden: er zijn geen randvoorwaarden van toepassing.

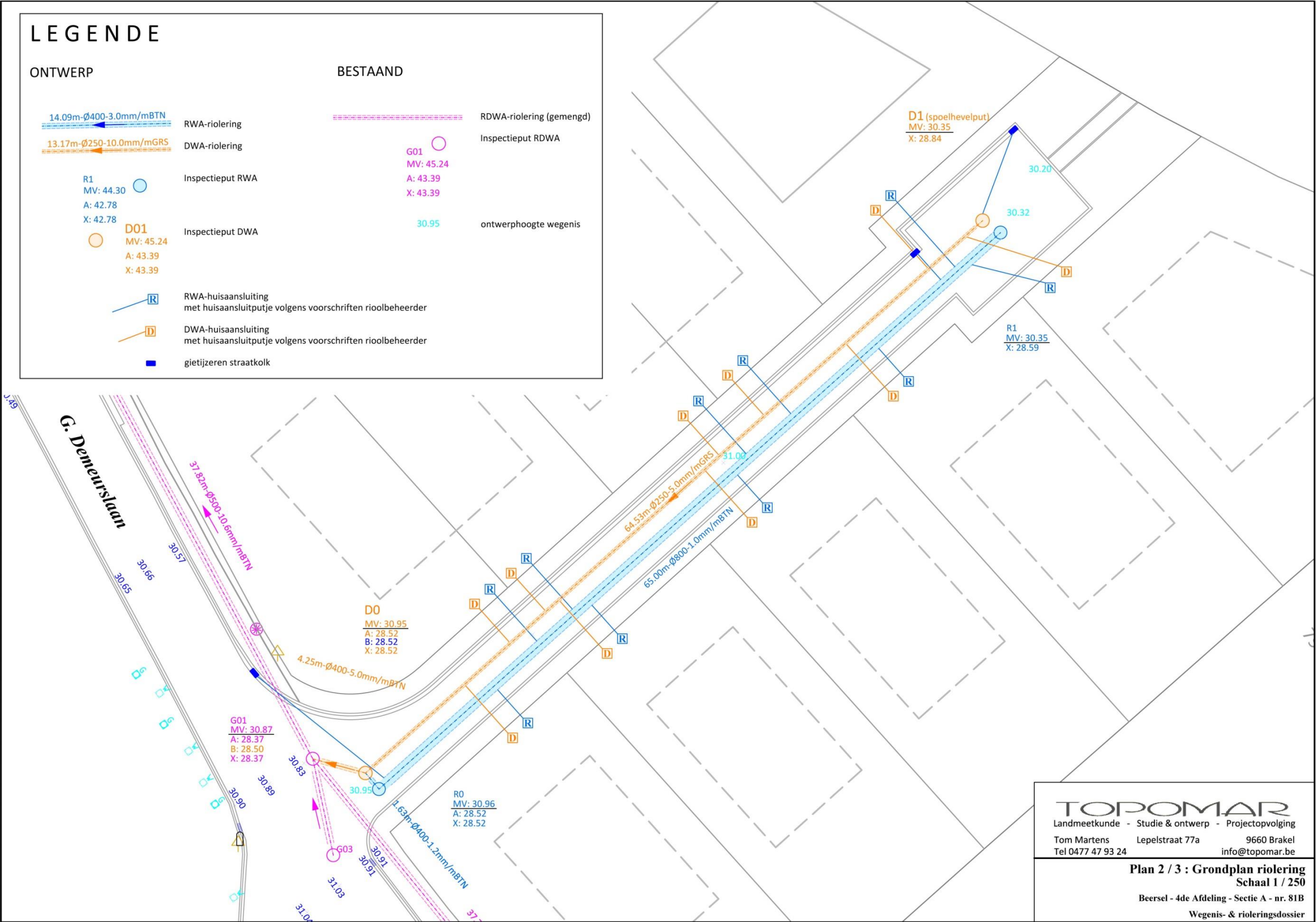
2.3.2 Beschrijving geplande werken

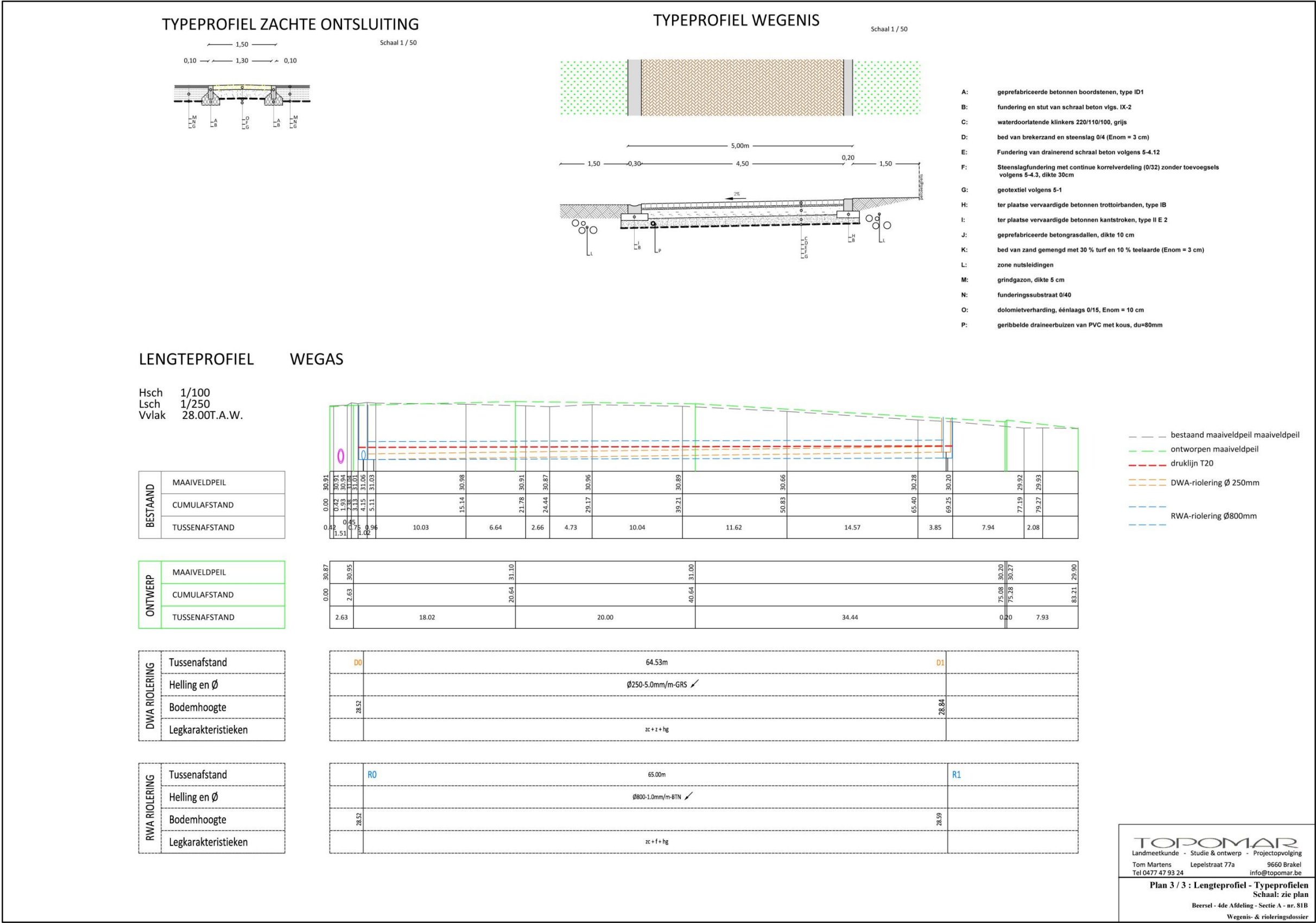
Op het terrein zal een verkaveling gerealiseerd worden, bestaande uit 10 loten voor eengezinswoningen en de aanleg van wegnis (Figuur 3). Nutsleidingen worden aangelegd langs de wegnis. De riolering die onder de wegnis komt te liggen, bevindt zich op een diepte tussen 1,51 (DWA)/1,76 (RWA) –mv in het noordoosten en 2,43 (DWA)/2,44 (RWA) –mv in het zuidwesten. (Figuur 4 en Figuur 5). De aanleg van woningen, wegnis (Figuur 5) betekent vermoedelijk een verstoring van ca. 50 cm diepte. De woningen mogen echter onderkelderde worden. Dit betekent plaatselijk een grotere verstoringdiepte. De exacte funderingsdiepte en -techniek van de geplande infrastructuur ligt in deze fase nog niet vast. Het terrein wordt vooral ter hoogte van de bouwloten opgehoogd tot 55 à 69 m +mv (Figuur 6).

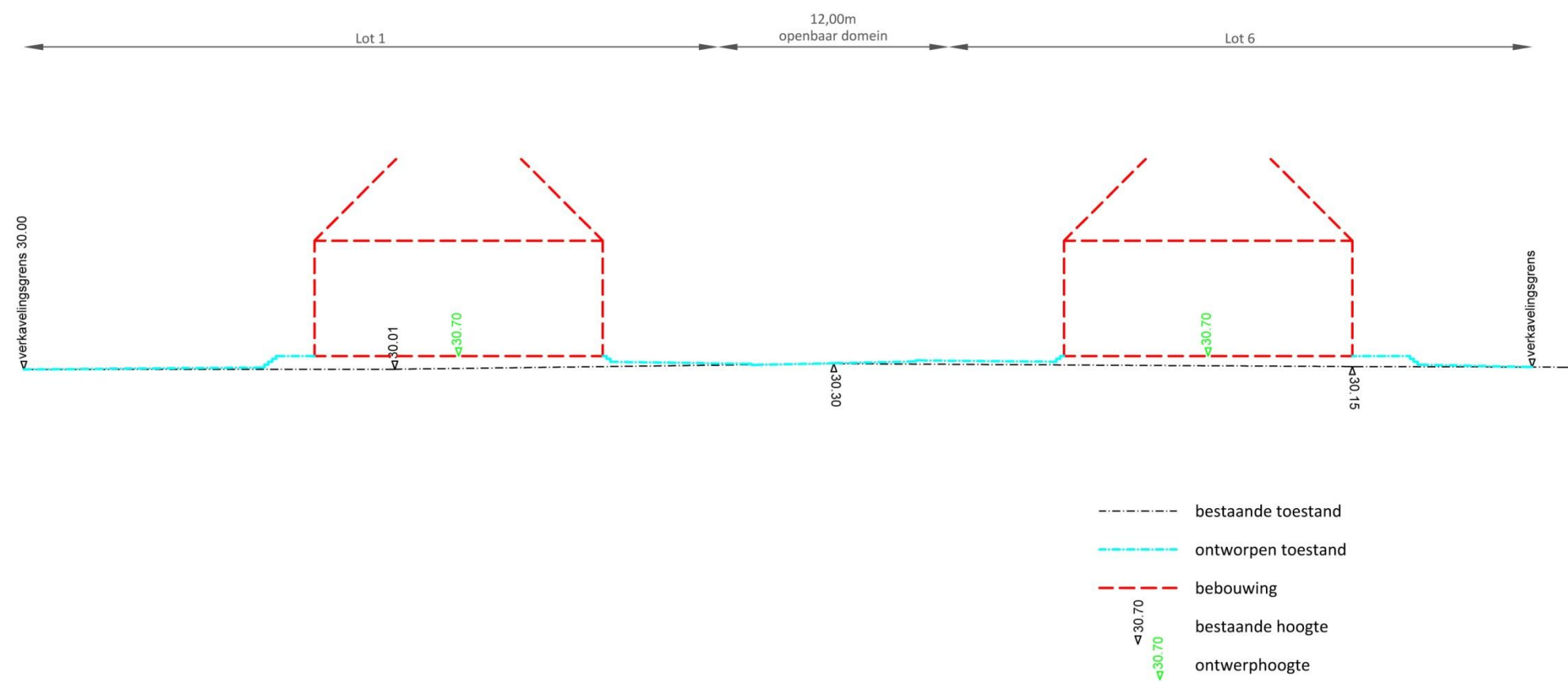
De locatie van bijvoorbeeld vorstranden, regenwaterputten en huisaansluitingen, die de verstoringdiepte van de eengezinswoningen overschrijden, liggen in het kader van de verkaveling nog niet vast. Ook zijn er indirecte factoren zoals compactie bij de werfingrepen, die een invloed op het aanwezige bodemarchief hebben.

Figuur 3: Ontwerpplan (Topomar)

Figuur 6: Terreinprofiel (Topomar)

2.3.3 Werkwijze

Het bureauonderzoek heeft betrekking op een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden. Daarom wordt bijzondere aandacht besteed aan de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied.

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens online opgezocht via www.dov.vlaanderen en www.geopunt.be. De geomorfologische kaart en de bodemerosiekaart zijn niet beschikbaar voor het onderzoeksgebied. Het historisch kaartmateriaal is georeferereerd geraadpleegd op www.geopunt.be.

Het belangrijkste beschikbare historisch kaartmateriaal werd geraadpleegd om de gebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Met de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (1771-1778), de Atlas der Buurtwegen (1841) en de Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van Popp (1842-1879) worden drie momentopnames bekeken, voorafgaand aan de stafkaarten. De informatie afkomstig uit historisch kaartmateriaal kan een impact hebben op de inschatting van de kwaliteit van het eventueel aanwezige oudere bodemarchief. Beschikbare stafkaarten en luchtfoto's van het onderzoeksterrein werden geraadpleegd op www.geopunt.be en op www.cartesius.be. Ze worden enkel weergegeven in voorliggende studie wanneer ze een relevante bijdrage kunnen leveren aan de onderzoeksvragen met betrekking tot de landschapshistoriek, de gebruiksgeschiedenis van het terrein of de evolutie van de historische bebouwing.

In het kader van de vraagstelling rond het archeologisch potentieel van het terrein werden de Centrale Archeologische Inventaris en de landschapsatlas geraadpleegd. De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen. Vanwege het specifieke karakter van het archeologisch erfgoed dat voor ons verborgen zit in de ondergrond, is het onmogelijk om op basis van de Centrale Archeologische Inventaris met zekerheid uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen.

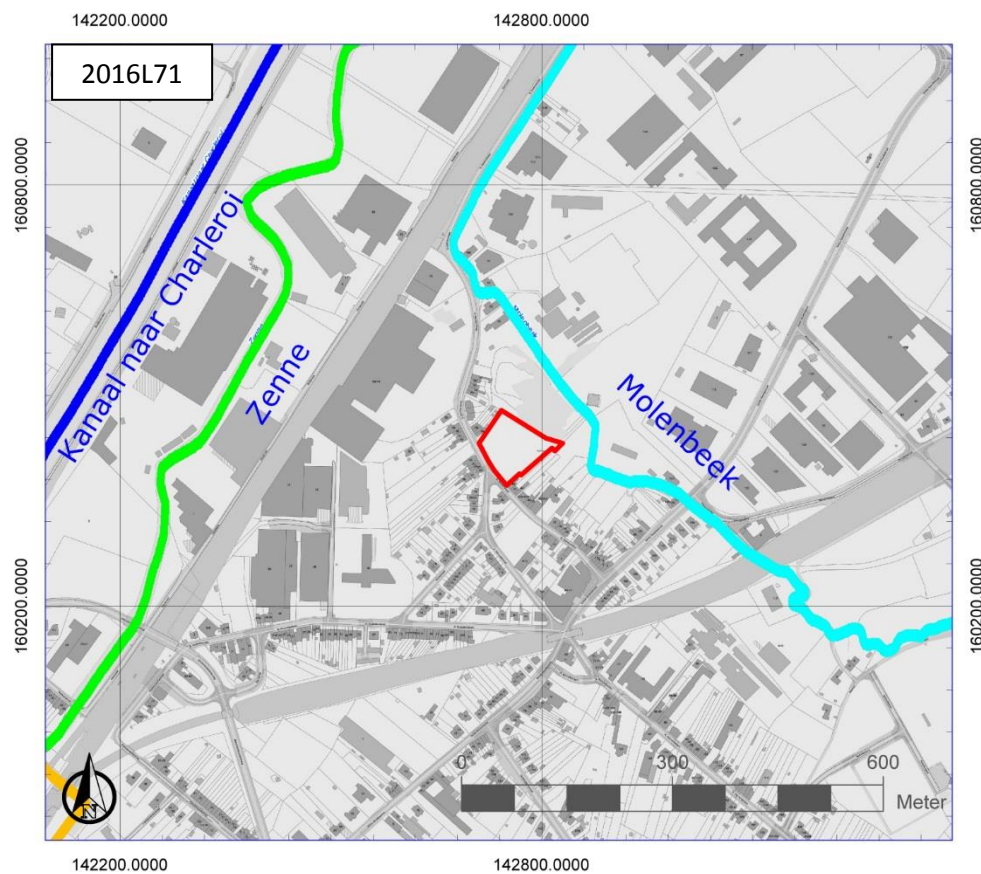
2.4 Assessmentrapport

2.4.1 Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied

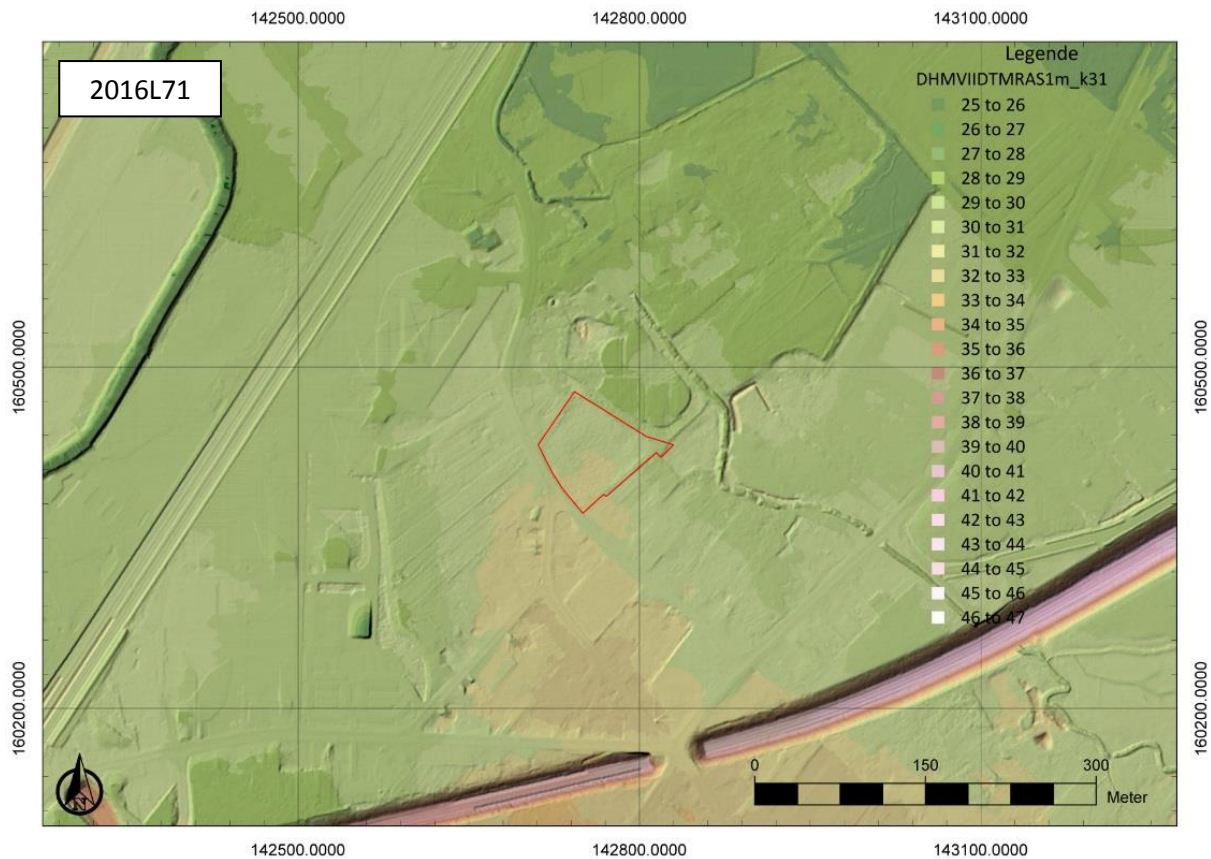
Het onderzoeksgebied is gelegen ten zuidwesten van de Molenbeek en ten zuidoosten van de Zenne en van het kanaal naar Charleroi. Volgens het gewestplan is het gelegen in reservegebieden voor industriële uitbreiding (industriële + ambachtelijk). Hydrografisch maakt het deel van de Molenbeekse beekvallei (Figuur 8).

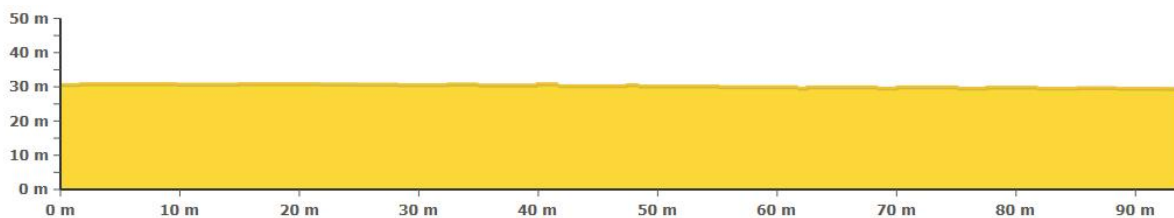
Figuur 7: Kleurenorthfoto van 2015 met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.geopunt.be/kaart>)

Figuur 8: Hydrografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.geopunt.be/kaart>)

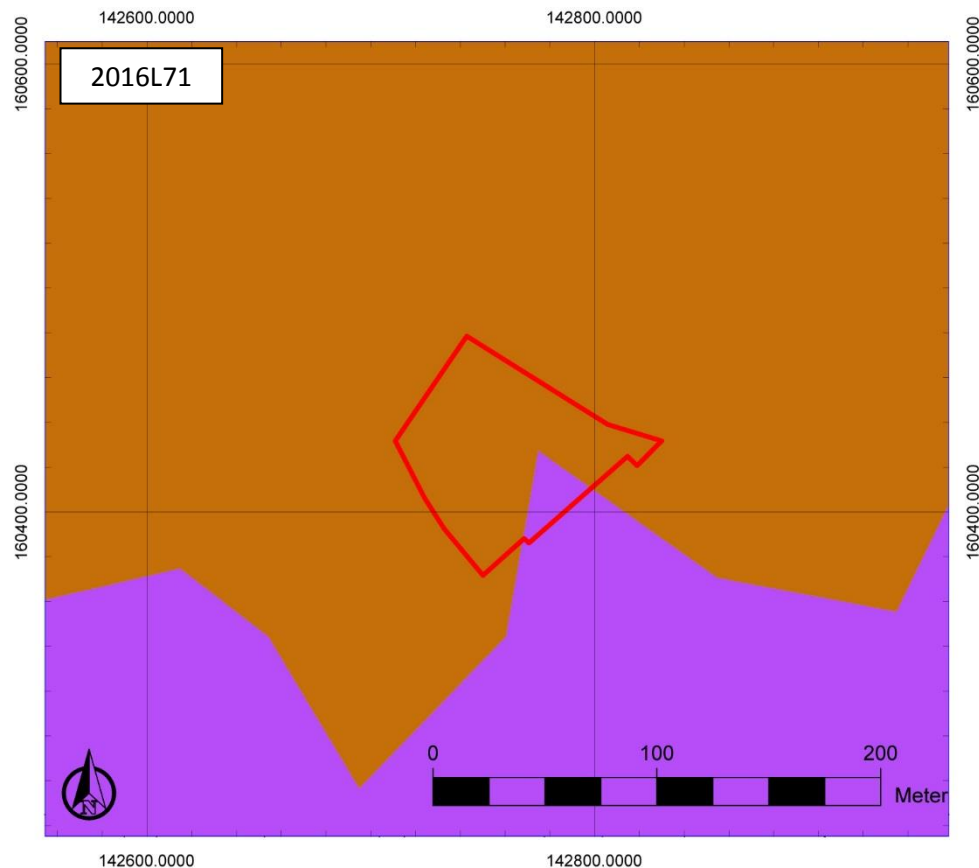

Figuur 9: Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1m, met aanduiding van het onderzoeksgebied

Figuur 10 Hoogteverloop van zuidwest naar noordoost (www.geopunt.be)

Het onderzoeksgebied bevindt zich op de top en noordoostflank van een noordwest-zuidoost georiënteerde heuvelrug aan de rand van de ten noordoosten gesitueerde Molenbeek (Figuur 9). Het terrein helt af in noordoostelijke richting en bevindt zich duidelijk in een gradiëntzone van hoger gelegen gronden naar de lager gelegen gronden van de vallei van de Molenbeek. In het zuidwesten heeft het terrein een hoogte van 30,8 m TAW, in het noordoosten een hoogte van 29,6 m TAW. Het hoogte punt bedraagt 31,1 m TAW (Figuur 10).

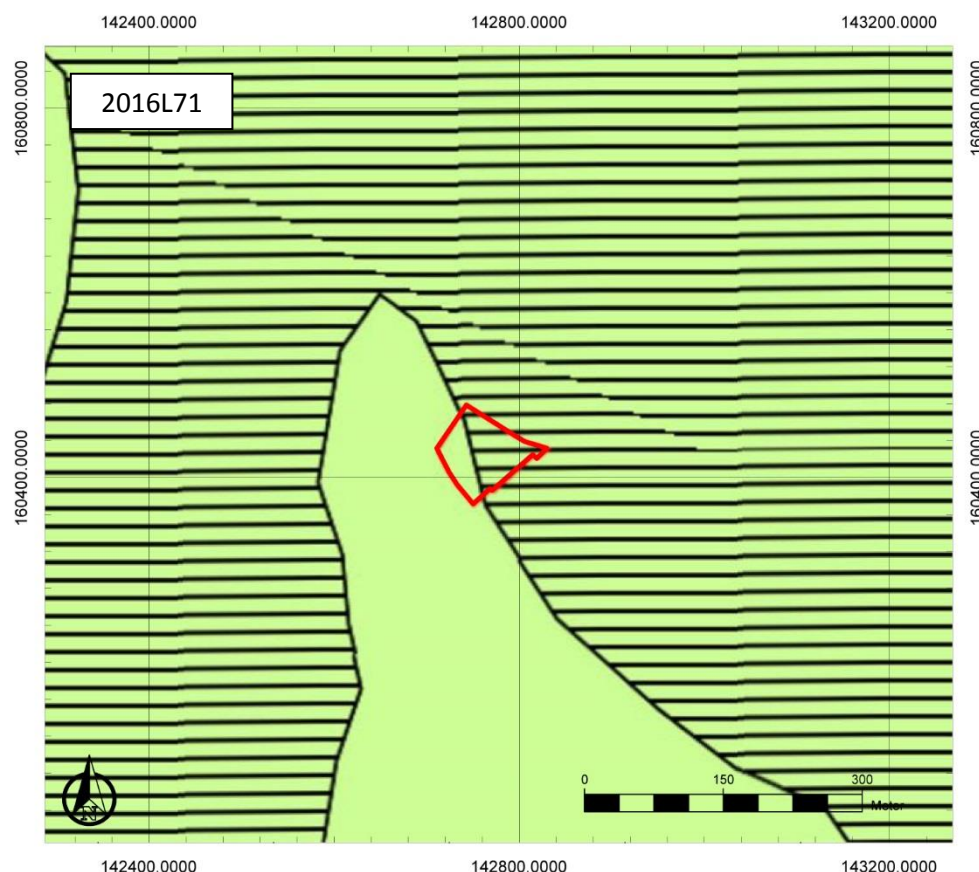
Figuur 11: Tertiaire geologische ondergrond met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be), met bruin de Formatie van Hannut en paars het Cambrium.

De tertiaire ondergrond (Figuur 11) bestaat voornamelijk uit de Formatie van Hannut, die gekenmerkt wordt door een grijsgroen fijn zand, met soms dunne kleihoudende intercalaties en plaatselijke zandsteen. Naar onder toe bevindt zich klei. Een kleine zone in het zuidwesten van het terrein, bestaat uit het Cambrium, gekenmerkt door kwartsieten en donkergrijze phylladen.³

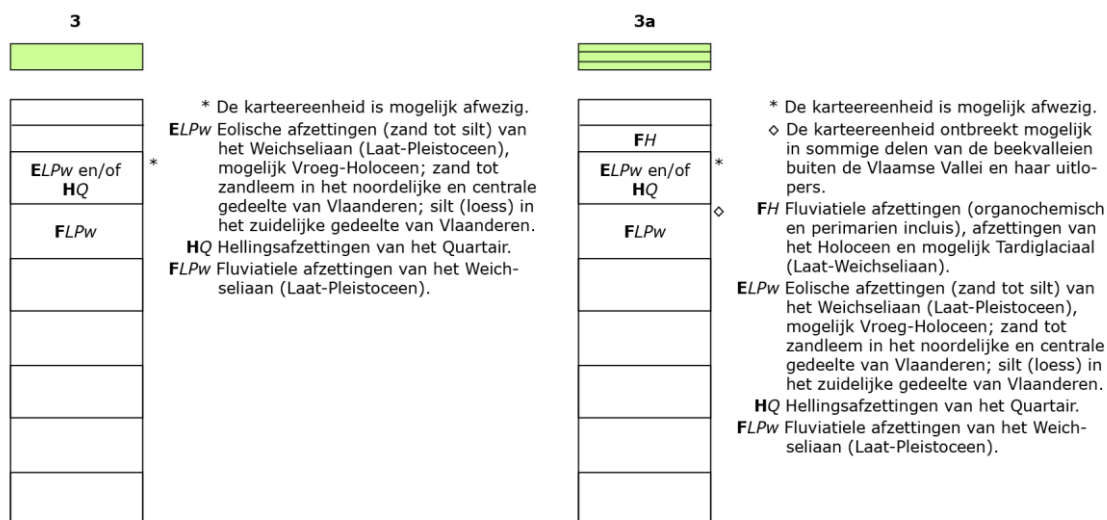
De quartairgeologische kaart (Figuur 12) geeft aan dat er in het merendeel van het onderzoeksgebied sprake is van fluviatiele afzettingen van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan). Deze worden gevolgd door eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen en/of hellingsafzettingen van het quartair. Deze karteereenheden zijn mogelijk afwezig. In het westen zijn de jongere fluviatiele afzettingen niet aanwezig, maar is meten sprake van eolische afzettingen en/of hellingsafzettingen. Tot slot kunnen zich binnen het volledige onderzoeksgebied nog fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) bevinden.⁴ Uit de quartairgeologische kaart blijkt duidelijk dat het onderzoeksgebied gesitueerd is op een interfluvium tussen de vallei van de Zenne en de vallei van de Molenbeek.

³ www.geopunt.be/kaart

⁴ www.geopunt.be/kaart

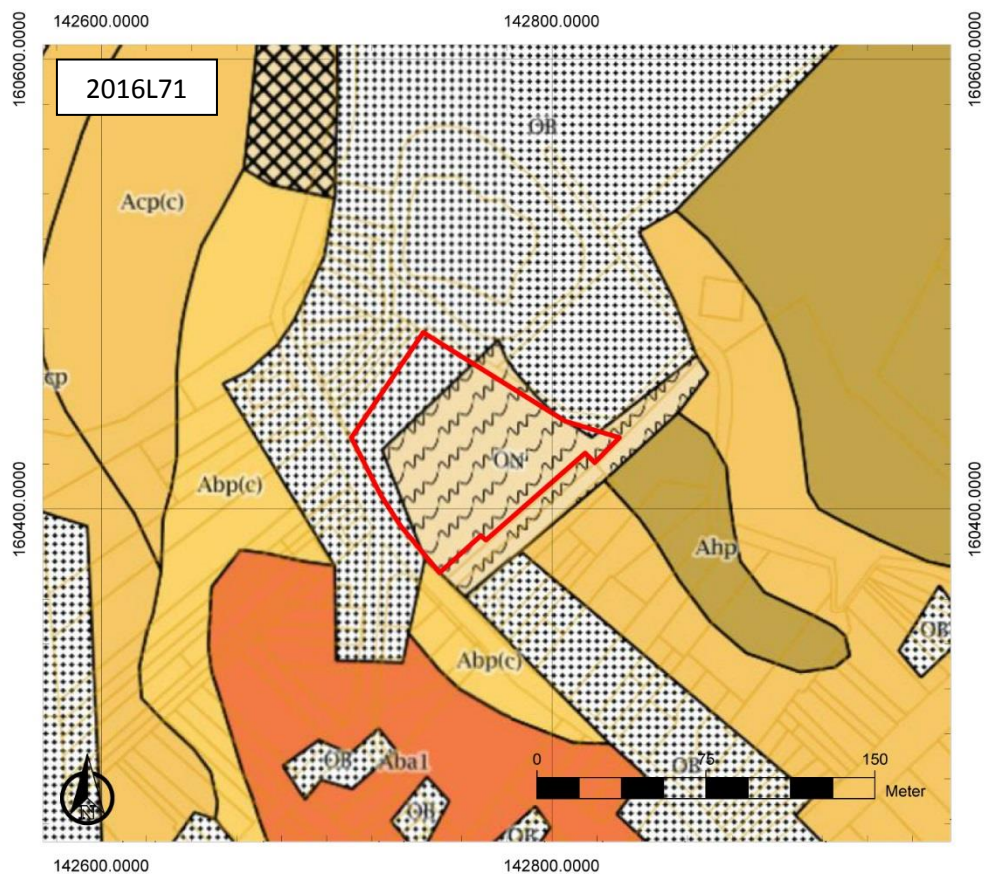

Figuur 12: Quartairegeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

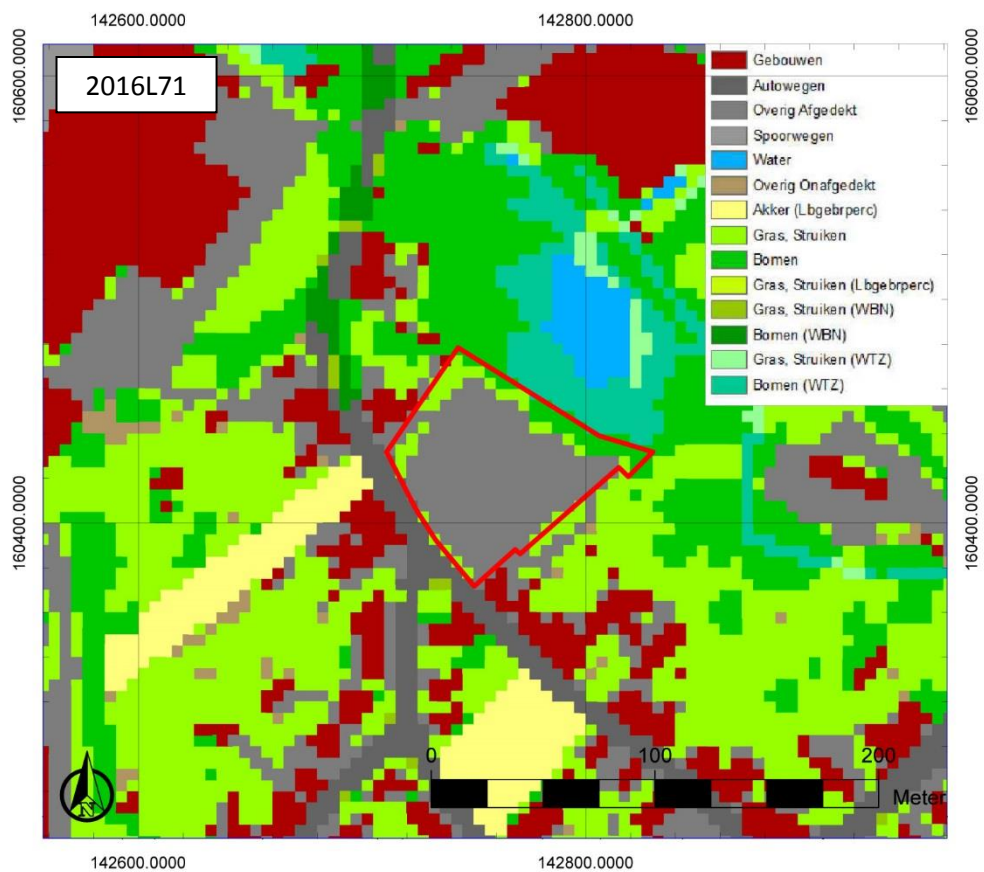

Figuur 13: Legende bij de quartairegeologische kaart (www.geopunt.be)

De bodemkaart (Figuur 14) toont dat het noordwestelijke deel van het onderzoeksgebied is weergegeven als bebouwde zones (OB). De rest van het terrein wordt weergegeven als opgehoogde gronden (ON). Ten noorden, westen en onmiddellijk ten zuiden van het onderzoeksgebied bevindt zich een droge leembodem zonder profiel (Abp(c)). Ten zuiden bevindt zich ook een droge leembodem met textuur B horizont (Aba1). Op korte afstand ten oosten bevindt zich nog een natte leembodem zonder profiel (Ahp).

Figuur 14: Bodemkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 15: Bodemgebruiksk kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

De bodemgebruikskaart geeft het overgrote deel van het onderzoeksterrein weer als “overige afgedekt”, in tegenstelling tot de luchtfoto uit 2015 (Figuur 7), die het onderzoeksgebied aangeeft als grasland.

2.4.2 Historische beschrijving van het onderzochte gebied

De oorspronkelijke kern van Huizinge zou teruggaan tot een Frankische landbouwnederzetting. De naam zou komen van Huntso-inga-haim, wat zoveel betekent als 'woning van de lieden van Huntso'. Het zou te vereenzelvigen zijn met het Hof ter Borch, dat mogelijk samenvalt met het huidige kasteel van Huizingen, of zijn landbouwuutbating. De hofkapel zou het religieuze centrum van de gemeente gaan vormen.⁵

Volgens de literatuur schonk Vrouwe Angela in het begin van de 9de eeuw de parochie Sint-Pieters-Leeuw met zijn negen bijkerken, waaronder Huizingen, aan de Sint-Pieterskerk van Keulen. Deze schenking ging vermoedelijk als gevolg van de invallen van de Noormannen in de 10de eeuw verloren om later naar de abdij van het Heilig Graf van Kamerijk te gaan. Het dorp wordt voor het eerst vermeld in het begin van de 12de eeuw. De oudst bekende wereldlijke heren behoorden tot het geslacht de Bruxella-Aa.⁶

Huizingen wordt van noord naar zuid doorsneden door de verbindingsweg Brussel-Halle, die de noordelijke valleiflank afdaalt via Sollenberg en aan de voet ervan de Molenbeek oversteekt om vervolgens richting Halle voort te lopen. De weg wordt gekruist door twee van west naar oost lopende wegen: de weg van aan de Zennebrug (nu Lot) naar Huizingen en Dworp op de zuidelijke oever van de Molenbeek (nu de G. Demeurslaan) en de weg van aan de Zennebrug naar Alseberg op de noordelijke valleiflank (nu Dworpsestraat en Lotsesteenweg).⁷

Langs de oude ontsluitingswegen op beide oevers van de Molenbeek ontstonden gehuchten. Op de zuidelijke oever lag het gehucht Neerdorp, waar zich het onderzoeksgebied situeert. In de feodale periode was Neerdorp een mottecomplex met naastgelegen watermolen, te midden van de Zennebeemden. De omgrachting van de motte werd gevoed door de Molenbeek. Het Hof van Neerdorp was een grondheerlijkheid met hof en molen, beheerd door het geslacht Inferiori Torneppe (12de-13de eeuw). Er was een watermolen en papiermolen. Het kasteel had onder meer een kapel, fonteinen, vijvers en hoeve. De oudste vermelding van een watermolen op deze plaats klimt op tot 1382, wanneer Catharina van Neerdorp in het huwelijk trad met Pieter Van Stalle. In de 16de eeuw was de molen eigendom van de familie Boisot, heren van Huizingen. In 1568 is er voor het eerst sprake van een papierwatermolen. In de loop van de 16de tot de 18de eeuw kenden motte en molen diverse eigenaars. De 19de eeuw, met zijn sterke industriële ontwikkeling, betekende het definitieve einde van het Hof van Neerdorp. De familie Demeurs palmde de gronden van het oude Hof in en de papierfabriek Demeurs verrees op de site.⁸

Op de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgemaakt op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778) is te zien dat het onderzoeksgebied in gebruik is als grasland. In het westen,

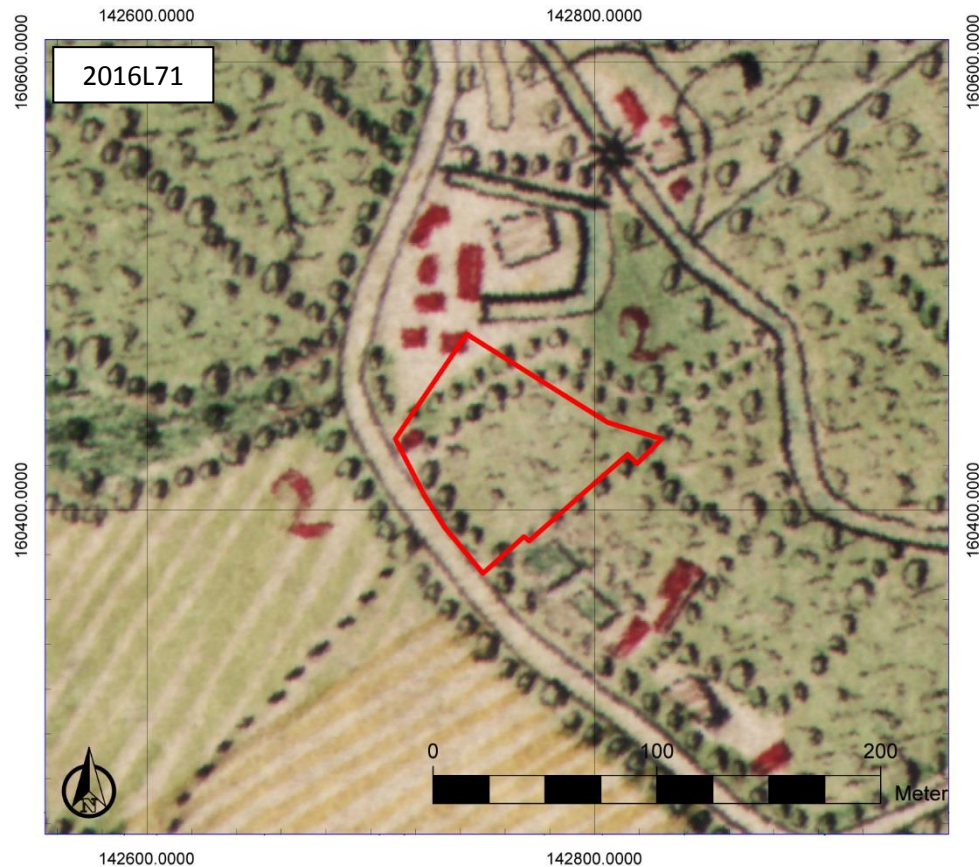
⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Huizingen, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121177> (geraadpleegd op 27 december 2016).

⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Huizingen, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121177> (geraadpleegd op 27 december 2016).

⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Huizingen, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121177> (geraadpleegd op 27 december 2016).

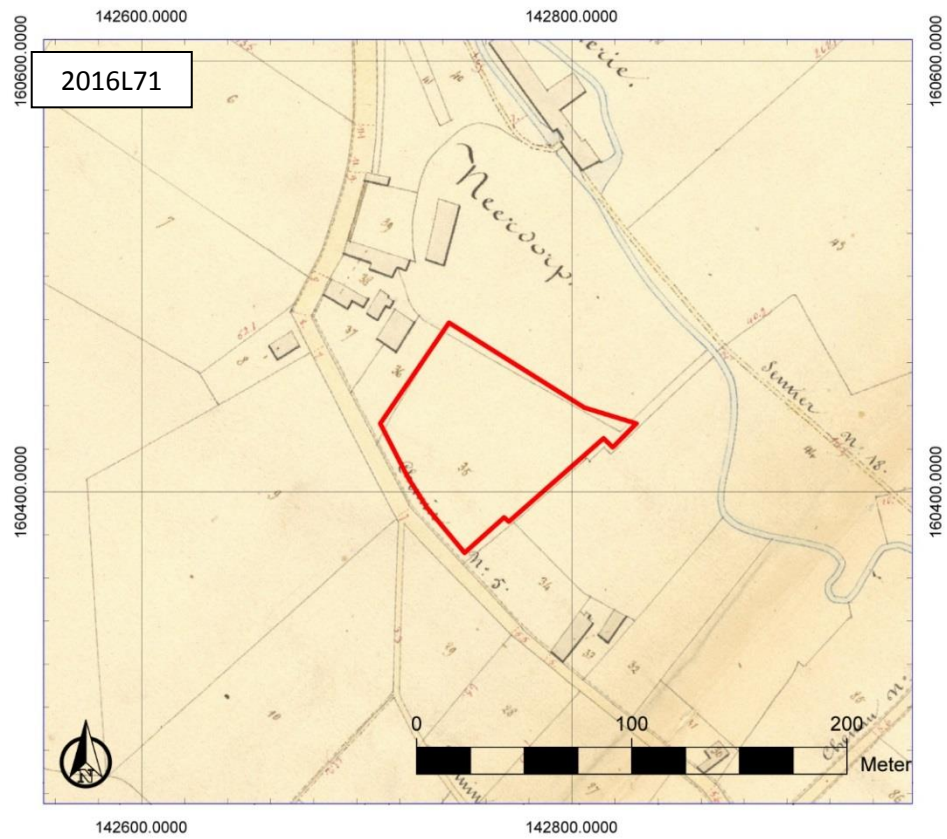
⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Huizingen, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121177> (geraadpleegd op 27 december 2016); Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: Papierfabriek de Meurs, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/216516> (geraadpleegd op 27 december 2016).

aangrenzend aan de G. Demeurslaan, is een klein gebouw aanwezig. Door onnauwkeurigheid van de kaart lijkt ook een dreef naar de Molenbeek en een stuk van de nog deels omgrachte motte van Neerddorp met diverse gebouwen, binnen het onderzoeksgebied te liggen (Figuur 16). Dit is echter niet het geval, wanneer op latere kaarten wordt afgegaan.

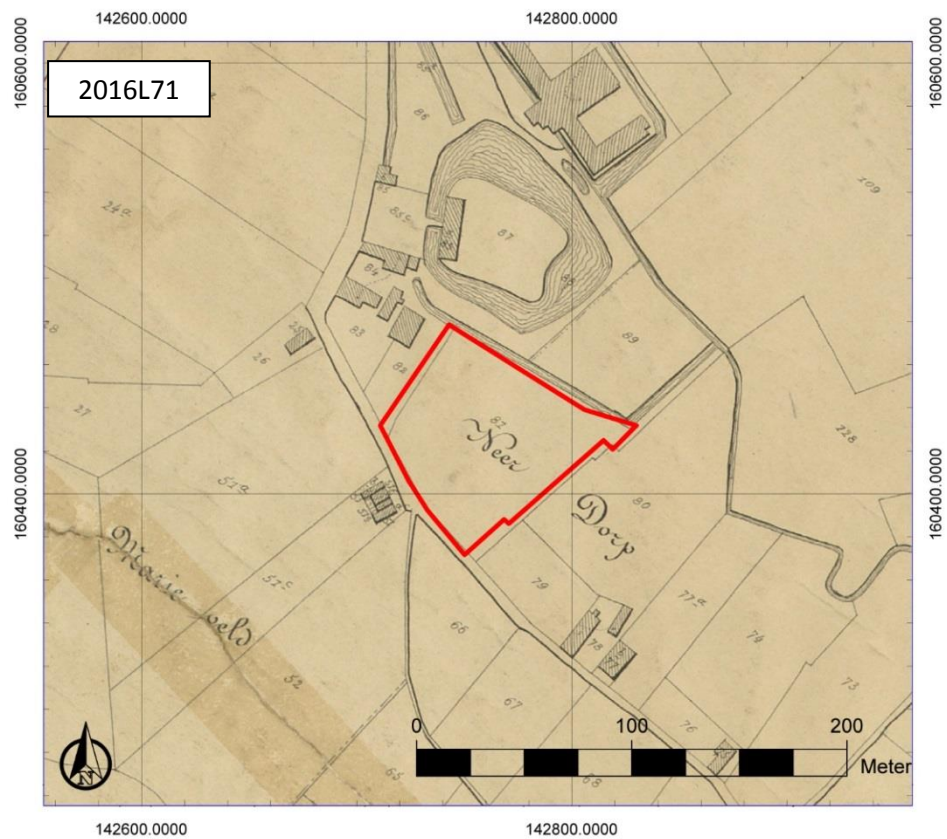

Figuur 16: Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (1771-1778) met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

De Atlas der Buurtwegen (1841, Figuur 17) en de zogenaamde Popp kaart (1842-1879, Figuur 18) geven geen bebouwing ter hoogte van het onderzoeksgebied weer. De motte van Neerddorp ten noorden is nog duidelijk zichtbaar. Een luchtfoto uit 1971 (Figuur 19) en uit 1979-90 (Figuur 20) tonen nog steeds geen bebouwing. Het onderzoeksgebied is nog steeds in gebruik als grasland, zoals het geval is op de luchtfoto uit 2015 (Figuur 7).

Figuur 17: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 18: Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van Popp met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

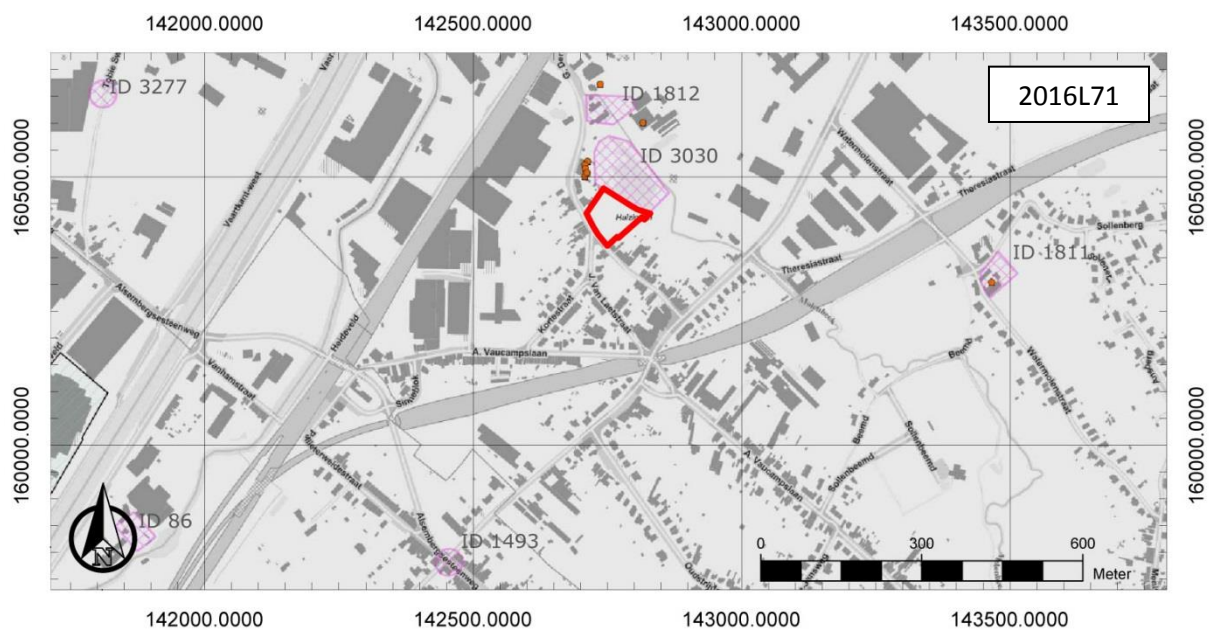
Figuur 19: luchtfoto uit 1971 (www.geopunt.be)

Figuur 20: Luchtfoto uit 1979-1990 (www.geopunt.be)

2.4.3 Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) vermeldt een aantal locaties in de omgeving van het onderzoeksgebied, waar archeologische resten gekend zijn (Figuur 21). Ze kunnen een indicatie geven van het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied. De belangrijkste gekende archeologische waarden bevinden zich net ten noorden van het onderzoeksgebied. De hoger vermelde motteburcht met molen (CAI ID 3030) uit de volle middeleeuwen bevindt zich op de Borcht, en sluit in het noorden aan op het onderzoeksterrein. Op de plaats van de motte werd later een “kasteeltje” gebouwd, dat in 1908 werd afgebroken. Hiervan zijn nog steeds enkele restanten van de fundering bewaard gebleven.⁹ De watermolen (de eerste vermelding is in 1382) bevindt zich ten noorden van de motte en van het onderzoeksgebied. Deze graanwatermolen (CAI ID 1812) werd later omgevormd tot een papiermolen en nog later tot een papierfabriek.¹⁰

Figuur 21: Overzichtskartaal Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van het onderzoeksgebied
(<https://geo.onroendergoed.be/>)

We bespreken de overige vondsten zo veel als mogelijk chronologisch. De oudste vondst in de omgeving is een vondstenconcentratie van Romeinse *tegulae* en scherven op 't Hoogveld (CAI ID 1493).¹¹ De vondst bevindt zich ten zuiden van het terrein. Net als ten noorden, bevond zich ook ten oosten van het onderzoeksgebied een watermolen. De eerste vermelding dateert uit 1321 (CAI ID 1811).¹² Ten zuidwesten van het onderzoeksgebied zou zich nog een derde watermolen bevonden hebben. Het gaat om de zogenaamde Zennemolen van Eizingen (CAI ID 86).¹³ Verder werd nog de veldstenen straatbekleding van de Tobias Swalusstraat uit de 16de-17de eeuw aangetroffen. Ter

⁹ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 3030, Borcht (geraadpleegd op 21 december 2016)

¹⁰ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 1812, Watermolen van Neerdrorp (geraadpleegd op 21 december 2016)

¹¹ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 1493, 6Bu1 – 't Hoogveld I (geraadpleegd op 21 december 2016)

¹² Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 1811, Watermolen van Sollemborg (geraadpleegd op 21 december 2016)

¹³ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 86, Zennemolen van Eizingen (geraadpleegd op 21 december 2016)

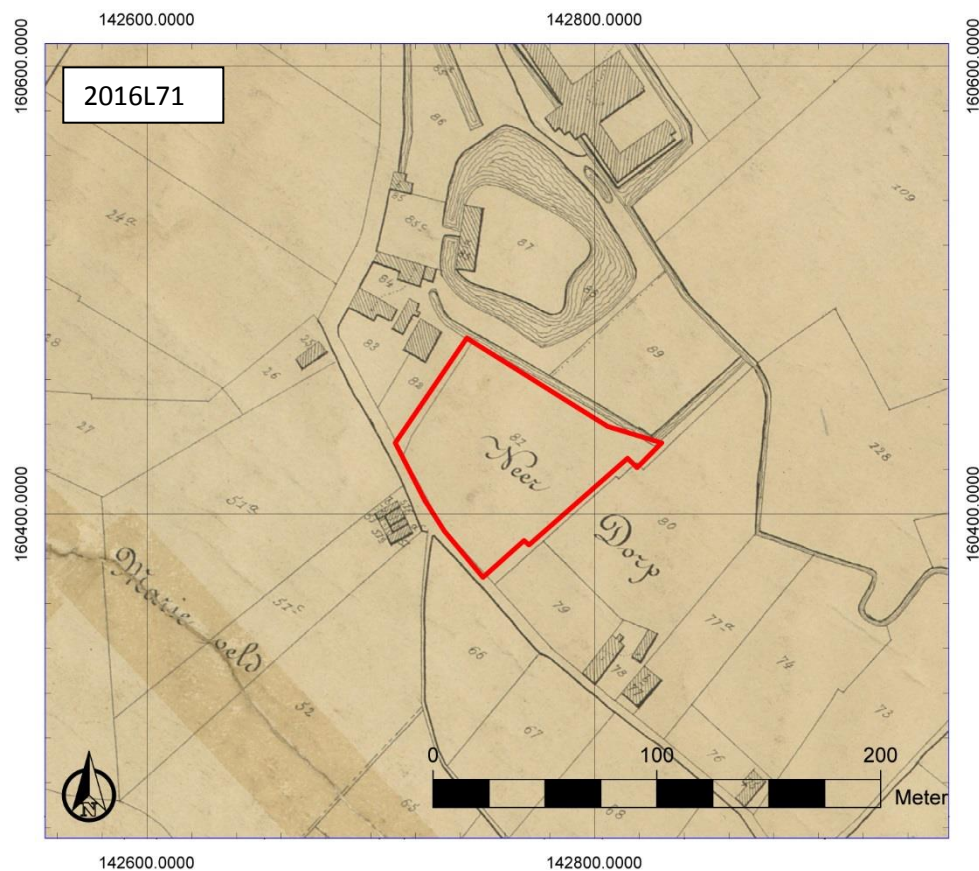
hoogte hiervan werden ook nog een degen en een aantal hoefijzers gevonden (CAI ID 3277),¹⁴ ten noordwesten van het onderzoeksgebied.

2.4.4 Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese

Na uitvoering van het bureauonderzoek kunnen de onderzoeksvragen die vooropgesteld werden, beantwoord worden.

Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?

De gekende archeologische waarden in de omgeving bieden een goede basis om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten. In de eerste plaats duidt de aansluitende motteburcht van Neerdorp met watermolen, die teruggaat tot in de late middeleeuwen, op archeologisch potentieel (Figuur 22). Er kunnen resten aangetroffen worden die in verband staan met het burchtcomplex.

Figuur 22: Synthesepan

Landschappelijk gezien is het onderzoeksgebied te situeren in een gradiëntzone van hoger gelegen gronden die afhellen naar de vallei van de Molenbeek toe. Het onderzoeksgebied bevindt zich verder op een interfluvium tussen de Zenne en de Molenbeek. Deze gunstige landschappelijke ligging maakt dat het terrein een hoog archeologisch potentieel kent, onder meer met betrekking tot de steentijd. Daarnaast werden er in de omgeving ook resten aangetroffen uit de Romeinse tijd, wat ook een archeologisch potentieel aangeeft voor resten uit de Romeinse tijd binnen het onderzoeksgebied.

De bodemkaart maakt voor een groot deel van het onderzoeksgebied melding van opgehoogde gronden. Dit kan betekenen dat er sprake is van een begraven bodem en mogelijk een goede

¹⁴ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 3277, Tobias Swalusstraat (geraadpleegd op 21 december 2016)

bewaringstoestand van het bodemarchief. Op dit moment zijn er echter onvoldoende gegevens voorhanden om dit ook te bevestigen.

Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?

Historische kaarten en luchtfoto's impliceren dat het terrein vanaf de nieuwe tijd tot op heden in gebruik geweest is als grasland. Omwille daarvan zijn geen grootschalige verstoringen te verwachten binnen het onderzoeksgebied. De zogenaamde Ferrariskaart toont in het uiterste westen bebouwing, maar situeert ook een deel van de motte binnen het onderzoeksgebied. Het is duidelijk dat de kaart hier enkele onnauwkeurigheden kent. Het is daarom ook goed mogelijk dat er helemaal geen bebouwing te situeren is binnen het onderzoeksgebied.

Wat is de impact van de geplande werken?

Binnen het volledige onderzoeksgebied worden werken gepland. De voornaamste werken omvatten de bouw van woningen en de aanleg van wegenis. Van verschillende bodemingrepen ligt de precieze verstoringsdiepte niet vast. Ook dient in acht genomen te worden dat de geplande werken compactie van de bodem zullen veroorzaken buiten de zones waar de eigenlijke werken voorzien worden. Dit doet besluiten dat binnen het volledige onderzoeksgebied het bodemarchief bedreigd is.

2.4.5 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Het bureauonderzoek toont aan dat het onderzoeksgebied archeologisch potentieel kent. Deze inschatting is gebaseerd op de gunstige landschappelijk ligging van het terrein, de aanwezigheid van een motte aansluitend op het terrein en de aanwezigheid van Romeinse resten in de ruimere omgeving. De geplande werken betekenen een bedreiging van het bodemarchief binnen het volledige onderzoeksgebied. Daaruit volgt dat bijkomend archeologisch vooronderzoek nodig is.

Geofysisch onderzoek is niet aangewezen omdat dit geen gegevens over de chronologie van de eventueel gedetecteerde fenomenen kan opleveren. Veldkartering is niet mogelijk binnen het onderzoeksgebied, omdat het volledige terrein in gebruik is als grasland. Landschappelijk booronderzoek is wel relevant om de bewaringstoestand van de bodem en het potentieel op steentijd artefactensites in te schatten. Afhankelijk van het potentieel op steentijd artefactensites is mogelijk bijkomend booronderzoek nodig. Tot slot dient ook een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd te worden om na te gaan of binnen het onderzoeksgebied relevante archeologische sporen aanwezig zijn. Deze onderzoekstechniek biedt daarvoor voldoende ruimtelijk inzicht en is geschikt omdat een site zonder complexe verticale stratigrafie verwacht wordt.

2.4.6 Samenvatting gericht op een gespecialiseerd publiek

Het onderzoeksgebied is gelegen in een gradiëntzone, wat vaak plaatsen zijn waar we steentijd artefactensites en middeleeuwse bewoningssporen aantreffen. Aan de hand van het bureauonderzoek wordt een goede bewaring van het bodemarchief verwacht. Het archeologische potentieel van het terrein wordt verder onderbouwd door de aanwezigheid van de motte van Neerdp op het aansluitende terrein ten noorden van het onderzoeksgebied. Verder is er op basis van Romeinse vondsten in de omgeving een verhoogd archeologisch potentieel voor het aantreffen van resten uit de Romeinse tijd. Een evaluatie van de geplande bodemingrepen geeft aan dat het volledige bodemarchief binnen het onderzoeksgebied bedreigd is. Gezien het archeologische potentieel van het terrein is daarom verder archeologisch vooronderzoek aangewezen.

2.4.7 Samenvatting gericht op een niet gespecialiseerd publiek

Aan de hand van een bureauonderzoek werd de archeologische verwachting onderzocht voor het onderzoeksgebied. Het terrein bevindt zich duidelijk op een gunstige landschappelijke locatie. Historisch gezien is het onderzoeksgebied ook op een interessante locatie gelegen. Net ten noorden bevindt zich de motte van Neerdp met watermolen. In de omgeving zijn ook Romeinse resten aangetroffen die een verhoogde archeologische verwachting aangeven voor sporen uit de Romeinse

periode. De ligging van het terrein op een interfluvium en in een gradiëntzone, vlakbij de Molenbeek maakt dat ook rekening gehouden moet worden met de mogelijke aanwezigheid van steentijd artefactensites en sporen uit andere periodes, zoals de metaaltijden, de Romeinse tijd en de middeleeuwen. Omwille van het archeologische potentieel van het terrein is verder archeologisch vooronderzoek aangewezen.

3 Bibliografie

3.1 Websites

CadGis (2016)

http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/?local=nl_BE

Cartesius (2016)

<https://www.cartesius.be>

Centrale Archeologische Inventaris (2016)

<https://cai.onroenderfgoed.be>

Databank ondergrond Vlaanderen (2016)

<http://dov.vlaanderen.be>

Geoportaal Onroerend Erfgoed (2016)

<https://geo.onroenderfgoed.be/>

Geopunt Vlaanderen (2016)

<http://www.geopunt.be/>

Inventaris Onroerend Erfgoed (2016)

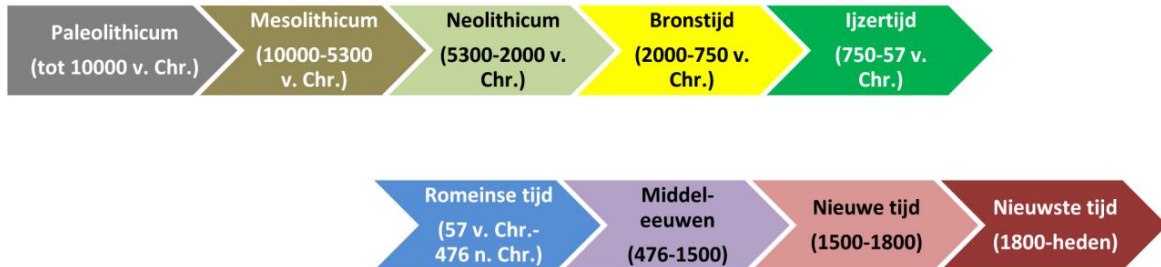
<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed Vlaanderen (2016)

<https://www.onderzoeksbalans.be>

4 Bijlagen

4.1 Archeologische periodes

4.2 Plannenlijst

Plannenlijst bureauonderzoek: projectcode 2016L71

Plan-nummer	Type	Onderwerp	Aanmaak-schaal	Aanmaak-wijze	Datum
1	Kadasterplan	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	09/12/2016
2	Topografische kaart	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	09/12/2016
3	Bouwplan	Ontwerpplan	1:1	Digitaal	27/12/2016
4	Bouwplan	Rioleringsplan	1:1	Digitaal	27/12/2016
5	Bouwplan	Typeprofielen	1:1	Digitaal	27/12/2016
6	Bouwplan	Terreinprofielen	1:1	Digitaal	27/12/2016
7	Hydrografische kaart	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	09/12/2016
8	Hoogtemodel	Digitaal hoogtemodel terrein en omgeving	1:1	Digitaal	09/12/2016
9	Doorsnede	Terreinverloop	1:1	Digitaal	09/12/2016
10	Tertiaire geologische kaart	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	09/12/2016
11	Quartaargeologische kaart	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	09/12/2016
12	Bodemkaart	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	09/12/2016
13	Bodemgebruikskaart	Locatie onderzoeksgebied	1:1	Digitaal	09/12/2016
14	Historische kaart	Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden	1:1	Digitaal	09/12/2016
15	Historische kaart	Atlas der Buurtwegen	1:1	Digitaal	09/12/2016
16	Historische kaart	Popp kaart			09/12/2016
17	CAI-kaart	CAI vondstlocaties	1:1	Digitaal	21/12/2016
18	Syntheseplan	Synthese van het bureauonderzoek	1:1	Digitaal	09/12/2016

4.3 Fotolijst

Fotolijst bureauonderzoek: projectcode 2016L71

ID	Type	Onderwerp	Vervaardiging	Datum
F1	Luchtfoto	Toestand terrein 2015	Digitaal	09/12/2016
F2	Luchtfoto	Toestand terrein 1971	Digitaal	09/12/2016
F3	Luchtfoto	Toestand terrein 1979-1990	Digitaal	09/12/2016